

ปัญหาทางกฎหมายในการนำบิตคอยน์มาใช้สำหรับการทำธุรกรรมออนไลน์ในประเทศไทย

Legal Problem Concerning the Use of Bitcoins for Online Transactions in Thailand

จุฑารัตน์ ชวดนุช¹, อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์²

Jutharat Chuadnuch¹, Udomsak Sinthipong²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการนำบิตคอยน์มาใช้สำหรับการทำธุรกรรมออนไลน์ในประเทศไทย โดยศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่ใช้ในการควบคุมการนำบิตคอยน์มาใช้สำหรับการทำธุรกรรมออนไลน์ดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า บิตคอยน์ เป็นสกุลเงินดิจิทัลหรือสกุลเงินเสมือนจริงที่อยู่ในรูปของรหัส ไม่สามารถจับต้องได้ สามารถใช้ซื้อสินค้าและบริการบนโลกออนไลน์แทนการชำระด้วยเงินได้ มีธุรกรรมหลายประเภทที่ยอมรับการชำระเงินด้วยบิตคอยน์ในการซื้อขายสินค้าและบริการจริงโดยไม่ผ่านระบบออนไลน์ และสามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินจริงได้ เนื่องจากคุณสมบัติของบิตคอยน์จะไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลใดไม่ว่ารัฐบาลหรือสถาบันการเงินใด และยังไม่เปิดเผยตัวตนของผู้ใช้ การนำบิตคอยน์มาใช้สำหรับการทำธุรกรรมออนไลน์นั้น จึงเอื้อให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎหมายได้ ประกอบกับยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการควบคุมอีกด้วย ดังนั้น การนำบิตคอยน์มาใช้ในประเทศไทยจึงควรกำหนดมาตรการที่ใช้ในการควบคุมการนำบิตคอยน์มาใช้สำหรับการทำธุรกรรมออนไลน์ เพื่อควบคุมหรือป้องกันการใช้บิตคอยน์เป็นช่องทางในการกระทำความผิดกฎหมาย โดยการออกกฎระเบียบเพื่อกำกับ ดูแลเว็บไซต์ที่ยอมรับการทำธุรกรรมด้วยบิตคอยน์ในการซื้อขายสินค้า หรือบริการผ่านเว็บไซต์ โดยจะต้องได้รับอนุญาตในการประกอบธุรกิจดังกล่าว รวมถึงธุรกิจที่ยอมรับบิตคอยน์ในการซื้อขายสินค้า หรือบริการโดยไม่ผ่านเว็บไซต์ และกำหนดให้การทำธุรกรรมบิตคอยน์อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันการเงินและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยสถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่างๆ ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกด้วย

คำสำคัญ : บิตคอยน์, ธุรกรรมออนไลน์, สกุลเงินดิจิทัล, สกุลเงินเสมือนจริง

¹ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์และการค้าระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

² รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

¹ Master of Law in International Business and Electronic Transaction, Faculty of Law, Bangkok University

² Associate Professor School of Law, Bangkok University

Abstract

This research aims to explore the legal problems concerning the use of Bitcoins for online transactions in Thailand, and to study the legal framework that governs the use of Bitcoins in online transactions in Thailand and some other foreign countries.

The findings from this research reveal that Bitcoins are a digital or virtual currency that exists in the real world in the form of a code, which is intangible. This code can be used for buying products and services in the online world. However, at the present time, many places around the world accept payment with Bitcoins in exchange for their products and services without the need for any online transaction. Bitcoins can also be exchanged with real money because it is not under the control of any person, government or bank. Also, it does not lead to the disclosure of the person who uses it for online transactions. Furthermore, there is not any law that has direct control over the use of Bitcoins. Consequently, it facilitates illegal activities. Therefore, the use of Bitcoins in Thailand should be moderated by announcements, regulations, decrees, orders or measures that are especially issued and enforced in order to take control over the use of Bitcoins in online transactions and to prevent the use of Bitcoins for facilitating illegal activities. This can be made possible through the issuance of laws or regulations that control websites that accept or allow the use of Bitcoins in transactions and the businesses that allow the use of Bitcoins for purchasing their products and services in offline fashions. Also, there should be regulations that make certain that the transactions with Bitcoins must be under the control by financial institutes and the Anti-Money Laundering Office (AMLO). The financial institutes have the responsibility to report the transactions to AMLO.

Keywords: Bitcoins, Online Transaction, Digital Currency, Virtual Currency

บทนำ

ปัจจุบันมีเงินตราหลากหลายสกุล เช่น ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (USD) ยูโร (EUR) เยน (JPY) ปอนด์ (GBP) ฟรังก์สวิส (CHF) และบาท (THB) ในการพิมพ์ธนบัตรออกใช้ภายในประเทศนั้น ประเทศที่จะสามารถพิมพ์ธนบัตรออกใช้ได้จะต้องมีสินทรัพย์ที่ใช้หนุนหลังธนบัตรที่จะออกใช้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในมูลค่าของธนบัตรและเป็นหลักประกันว่าการออกใช้ธนบัตรมีขอบเขตอยู่เท่ากับสินทรัพย์ที่จะมาเป็นทุนสำรองเงินตรา ไป

วางเป็นหลักประกันที่ธนาคารกลางของโลก แต่มีอยู่หนึ่งประเทศซึ่งไม่เคยวางสินทรัพย์ดังกล่าวเลยคือ สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ เป็นประเทศที่สามารถพิมพ์เงินออกใช้ตัวเอง ซึ่งในช่วงหลังความน่าเชื่อถือของดอลลาร์สหรัฐ ตกต่ำลงค่อนข้างมากหน่วยงานทางการเงินในประเทศต่าง ๆ เช่น กองทุนการเงินโลก หรือ IMF ได้มีความพยายามจะนำ Special Drawing Right (SDR) มาใช้แทน แต่ไม่ได้รับความนิยมดังนั้น เมื่อความน่าเชื่อถือลดลง จึงมีผู้คิดกันว่าควรจะมีสกุลเงินที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าดอลลาร์สหรัฐ หลังวิกฤตการเงินโลกราวปี ค.ศ.

2009 มีสกุลเงินตราเกิดใหม่ขึ้นมาสกุลหนึ่งคือ “บิทคอยน์” (Bitcoin) เป็นสกุลเงินตราดิจิทัล (Hitech. sanook.com, เว็บไซต์) ที่เกิดจากการคิดค้นโดยบุคคลนิรนามและได้มีความพยายามผลักดันมาใช้กับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

ตามหลักแล้วระบบเงินตราจะต้องมีทองคำหรือเงินเป็นหลักประกัน ซึ่งเงินที่อยู่ในมือเรานั้นมีค่าเทียบเท่ากับทองคำนั่นเอง แต่บิทคอยน์ไม่สามารถใช้ได้กับหลักการข้างต้น โดยตัวของบิทคอยน์ตั้งอยู่ด้วยหลักการการคำนวณทางคณิตศาสตร์ หากคนทั่วโลกใช้โปรแกรมซอฟต์แวร์ซึ่งตั้งอยู่ในหลักการสูตรคณิตศาสตร์ในการผลิตบิทคอยน์ สูตรคณิตศาสตร์นั้นต้องเป็นที่ยอมรับตามหลักสากลและใช้กันทั่วไป ไม่ว่าจะใครก็สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ และซอฟต์แวร์จะต้องเปิดให้เข้าถึงข้อมูลได้ (Open source) ทุกคนสามารถเข้ามาดูเพื่อสร้างความมั่นใจว่าบิทคอยน์คืออะไรและสามารถทำอะไรได้บ้าง

บิทคอยน์เป็นรูปแบบของระบบเงินตราเสมือนจริง สามารถใช้ซื้อสิ่งของผ่านทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในอีกแง่หนึ่งก็เปรียบเสมือนเงินดอลลาร์ เงินยูโร หรือเงินเยน ซึ่งมีการซื้อขายผ่านระบบดิจิทัล แต่บิทคอยน์ มีลักษณะเฉพาะที่สำคัญกว่านั้นมากและสิ่งนั้นได้สร้างความแตกต่างจากเงินทั่วไป คือมีการกระจายอำนาจดำเนินการด้วยตัวของมันเอง ไม่ผูกขาดหรือขึ้นต่อหน่วยงานใด บิทคอยน์ ใช้ระบบ P2P (Peer-to-Peer) ทำให้เราสามารถส่งเงินให้บุคคลใดก็ตามได้ด้วยตัวเองโดยตรง โดยไม่ผ่านตัวกลาง ซึ่งทำให้คนบางกลุ่มเกิดความกระตือรือร้นเนื่องจากสถาบันการเงินใหญ่ ๆ ทั้งหลายจะไม่ได้เป็นผู้ควบคุมเงินของผู้ใช้อีกต่อไป เป็นระบบเงินตราที่เป็นอิสระ และไม่มีหน่วยงานกลางใดเป็นผู้ควบคุมดูแล สามารถแลกเปลี่ยนทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ทันที และมีค่าธรรมเนียมที่น้อยกว่าแตกต่างจากการเงินผ่านระบบธนาคาร บิทคอยน์คือเงินตราที่ไม่สามารถจับต้องได้ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารกลาง หรือหน่วยงานใด ไม่

สามารถระบุตัวตนผู้ใช้ และไม่สามารถตรวจสอบภาษีได้อีกด้วย

ราคาของบิทคอยน์จะถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทาน เมื่ออุปสงค์สำหรับบิทคอยน์เพิ่มขึ้นราคาจะสูงขึ้น เมื่ออุปสงค์ลดลงราคาจะลดลงตามหรือขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นของประชาชนนั่นเอง ดังนั้นราคาของบิทคอยน์จึงมีการเปลี่ยนแปลงได้ค่อนข้างง่าย บิทคอยน์เกิดมีราคาขึ้นมา เนื่องจากบิทคอยน์มีจำนวนจำกัดที่มีในระบบ ไม่สามารถพิมพ์เพิ่ม ทำซ้ำ หรือลอกเลียนแบบได้ วิธีการที่จะได้บิทคอยน์มาจะหายากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ในอนาคตจะมีมูลค่ามากขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน จึงอาจเกิดการปั่นมูลค่าขึ้นได้

แม้บิทคอยน์จะมีประโยชน์ในการซื้อขายการเงินและเป็นที่ยอมรับในวงกว้างมากขึ้น แต่ก็มีความเสี่ยงสำหรับผู้ใช้งานเช่นกัน ทั้งจากการที่ผู้บริโภคอาจถูกหลอกลวงให้จ่ายบิทคอยน์และอาจจะไม่ได้รับสินค้าหรือบริการจริง หรือไม่สามารถแลกกลับมาเป็นเงินจริงได้ ตลอดจนภัยจากการหลอกลวงในลักษณะอื่น เช่นเดียวกับการใช้ Internet banking ทั่วไป ประกอบกับลักษณะการทำธุรกรรมของบิทคอยน์ที่ไม่เปิดเผยตัวตนที่ผู้ใช้อาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจผิดกฎหมายได้ บิทคอยน์เป็นช่องทางการชำระเงินที่ไม่สามารถเรียกคืนได้ โดยไม่มีการควบคุมหรือระบุตัวตนของเจ้าของบัญชี บิทคอยน์ เป็นการส่งเงินผ่านถึงกันโดยตรง โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมให้ธนาคาร นอกจากนี้การใช้จ่ายผ่านบิทคอยน์ยังไม่ถูกตรวจสอบจากสถาบันการเงินและหน่วยงานรัฐ ซึ่งแตกต่างจากเงินจริงทำให้เกิดข้อกังวลเกี่ยวกับการนำไปใช้ เนื่องจากไม่มีคนกลาง จึงสามารถโอนบิทคอยน์ครั้งละปริมาณมาก ๆ ได้โดยไม่ถูกสงสัย ตรวจสอบหรืออายัดทรัพย์สินใดใดทั้งสิ้น และยังไม่สามารถตรวจสอบภาษีได้ซึ่งอาจเป็นช่องว่างที่เอื้อต่อการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การค้าอาวุธ สิ่งเสพติด การฟอกเงินการพนัน หรือการส่งเงินให้อาชญากรที่ถูกอายัดบัญชี ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่

เกี่ยวกับการซื้อขายซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นบิทคอยน์ การซื้อสินค้าหรือบริการด้วยบิทคอยน์ การรับหรือการส่งบิทคอยน์กับผู้อื่นที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักร (Bitcoin Co. Ltd, เว็บไซต์) ปัจจุบันกฎหมายที่อาจนำมาปรับใช้กับธุรกรรมดังกล่าวได้คือพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แต่นิยามของคำว่า “ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” ภายใต้กฎหมายนี้ยังไม่ชัดเจนและครอบคลุมถึงการใช้บิทคอยน์ในการซื้อขายสินค้าหรือการบริการ นอกจากนี้การกำหนดรูปแบบในการควบคุมธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดประเภทของธุรกิจที่ต้องขออนุญาตไว้ 3 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ ธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ และธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ เนื่องจากการทำธุรกรรมของบิทคอยน์ ในการซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านธุรกรรมออนไลน์ จึงมีลักษณะคล้ายกับธุรกิจเกี่ยวกับ e-Payment การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านบิทคอยน์จึงยังไม่มี ความชัดเจนว่าจะมีลักษณะเป็นธุรกิจตามประเภทใดหรืออาจมีความคาบเกี่ยวหลายประเภทว่าจะต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ และ/หรือต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการจึงจะประกอบธุรกิจได้ ดังนั้น จึงสมควรต้องศึกษาวิจัยเพื่อจะได้เตรียมแนวทางหรือมาตรการที่ใช้ในการกำกับดูแลการใช้บิทคอยน์ที่เหมาะสม มิให้ถูกนำไปใช้ในการกระทำที่ผิดกฎหมายอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความหมาย แนวคิด และระบบการทำงานของบิทคอยน์
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมาย

ในการนำบิทคอยน์มาใช้สำหรับการทำธุรกรรมออนไลน์

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศที่ใช้ควบคุมดูแลการนำบิทคอยน์มาใช้สำหรับการทำธุรกรรมออนไลน์

4. เพื่อเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายในการควบคุมดูแลการนำบิทคอยน์มาใช้ในการทำธุรกรรมออนไลน์ประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงเอกสารโดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร กฎหมาย ระเบียบประกาศ คำสั่ง เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานรัฐและเอกชน ตลอดจนข้อมูลในรูปเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและต่างประเทศ รวมถึงข้อพิพาทและคำวินิจฉัยขององค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุป วิเคราะห์และอภิปรายผล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาปัญหากฎหมายที่เกิดจากการใช้บิทคอยน์ในการทำธุรกรรม ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระบบออนไลน์ และกฎหมายของประเทอื่น เฉพาะที่เกี่ยวข้องในเชิงมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการทำธุรกรรมด้วยบิทคอยน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ความหมายและระบบการทำงานของบิทคอยน์
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายในการนำบิทคอยน์มาใช้สำหรับการทำธุรกรรมออนไลน์

3. ทำให้ทราบถึงกฎหมายไทยและต่างประเทศที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันเกี่ยวกับการนำบิทคอยน์มาใช้สำหรับการทำธุรกรรมออนไลน์

4. ทำให้ทราบถึงแนวทางการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการควบคุมการใช้บิทคอยน์

ผลการวิจัย

1. กฎระเบียบของการแลกเปลี่ยนบิทคอยน์

1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

1) การแลกเปลี่ยนของเงินตราเสมือนจริง รวมถึงการแลกเปลี่ยนบิทคอยน์ถือเป็นการนำส่งทางการเงินภายใต้กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการฟอกเงินของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา ที่ประกอบไปด้วย (1) กฎหมายว่าด้วยความลับทางธนาคาร (Bank Secrecy Act) หรือ BSA ได้กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินมีหน้าที่บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินทุกชนิด (2) กฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินภายนอกประเทศ (Foreign Transaction Reporting Act) กำหนดให้สถาบันการเงินต้องส่งรายงานเอกสารของการทำธุรกรรมทางการเงินตามที่กระทรวงการคลังกำหนด รวมทั้งเอกสารรายงานการกระทำอันต้องสงสัยสำหรับการกระทำที่เข้าข่ายกิจกรรมทางการเงินอย่างชัดเจน หรือเจตนาหลบเลี่ยงการรายงานของสถาบันการเงินนั้น กฎหมายยังกำหนดให้กลุ่มสถาบันการเงินต้องจดทะเบียนกับกระทรวงการคลัง หากทำธุรกิจอย่างแพร่หลายใน

2) กฎหมายของรัฐบาลกลางกำหนดให้บุคคลที่ต้องการแลกเปลี่ยนสกุลเงินเสมือนจริง จะต้องลงทะเบียนกับ Department of the Treasury Financial Crimes Enforcement Network หรือ FinCEN เป็นธุรกิจการให้บริการทางการเงิน โดยจะต้องนาระเบียบการป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-money laundering) หรือ AML มาบังคับใช้ เครือข่ายปราบปรามอาชญากรรมทางการเงินของกระทรวงการคลัง (31 C.F.R. §§1022.210, 1022.380) มีคำวินิจฉัยที่นำมาปรับใช้ตามการบังคับใช้ของ FinCEN ต่อบุคคลที่ให้บริการแลกเปลี่ยน หรือการใช้สกุลเงินเสมือนจริง

3) การนาระเบียบการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ AML มาบังคับใช้ กำหนดให้จะต้องมีการยื่นรายงาน หรือกิจกรรมที่น่าสงสัยกับ FinCEN เมื่อเหมาะสม รวมทั้ง การรายงาน การทำธุรกรรมที่สำคัญ หรือรูปแบบของการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานของธุรกิจการให้บริการทางการเงิน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ กิจกรรมทางอาญา (31 C.F.R. §1022.320)

4) การนาระเบียบการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน AML (Anti-money laundering) มาบังคับใช้ จะต้องมีการดำเนินการตรวจสอบตัวตน ของลูกค้า (31 C.F.R s 1022.210 (i) (A)) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจการให้บริการทางการเงิน อย่างน้อยต้องตรวจสอบ และ เก็บบันทึกของ ตัวตนของ ลูกค้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำส่งเงิน

1.2 ประเทศสิงคโปร์

ธนาคารกลางประเทศสิงคโปร์ (Monetary Authority of Singapore) หรือ MAS มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการใช้สกุลเงินเสมือนจริงที่อาจเป็นสื่อกลางสำหรับการฟอกเงินและมีความเสี่ยงต่อการจัดหาเงินทุนสำหรับการก่อการร้าย

ธุรกรรมสกุลเงินเสมือนจริง โดยลักษณะแล้วจะไม่ระบุชื่อของผู้ใช้ ที่อาจมีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการจัดหาเงินทุนสำหรับการก่อการร้าย ธนาคารกลางประเทศสิงคโปร์ได้ออกมาตรการ โดยควบคุมสื่อกลางสกุลเงินเสมือนจริง รวมถึงผู้ประกอบการในการแลกเปลี่ยนบิทคอยน์และเครื่องที่จำหน่ายบิทคอยน์ที่ซื้อขายหรืออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนสกุลเงินเสมือนจริงสำหรับสกุลเงินจริง เพื่อตรวจสอบตัวตนของลูกค้า พร้อม

ทั้งจะต้องรายงานการทำธุรกรรมที่น่าสงสัยไปยังหน่วยข่าวกรองทางการเงินของสิงคโปร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่ได้รับการวิเคราะห์และการเผยแพร่รายงานการทำธุรกรรมที่น่าสงสัย ข้อบังคับจะมีความคล้ายคลึงกับที่กำหนดไว้ในแลกเปลี่ยนเงินและธุรกิจการโอนเงินที่ทำธุรกรรมเงินสด

ในสิงคโปร์ เขตอำนาจศาลส่วนใหญ่ไม่ได้ควบคุมสกุลเงินเสมือนจริงและจะไม่ได้ได้รับการพิจารณาเป็นหลักทรัพย์หรือเงินที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ธนาคารกลางประเทศสิงคโปร์ จะเข้ามาควบคุมสื่อกลางสกุลเงินเสมือนจริงสำหรับการฟอกเงินและความเสี่ยงการจัดการเงินทุนในการก่อการร้าย แต่จะไม่ควบคุมไปถึงความปลอดภัยและความมั่นคงของสกุลเงินเสมือนจริงเพราะไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของการทำธุรกรรมเงินเสมือนจริง นักลงทุนในสกุลเงินเสมือนจริงจะไม่ได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าและที่ปรึกษาทางการเงินตามกฎหมายนี้

หน่วยงานด้านภาษีของสิงคโปร์ ได้แก่ Inland Revenue Authority of Singapore หรือ IRAS มีการเก็บภาษีจากบิทคอยน์อย่างเป็นทางการ โดยการกำหนดให้ธุรกิจที่ยอมรับสกุลเงินเสมือนจริง รวมทั้งบิทคอยน์ ค่าตอบแทนหรือรายได้จากการใช้บิทคอยน์ จะอยู่ภายใต้การเสียภาษีเงินได้ทั่วไป บริษัทต้องจ่ายภาษีในรายได้ที่ได้รับมาจากประเทศสิงคโปร์ การหักลบภาษีจะอนุญาตให้ปฏิบัติตามภายใต้กฎหมายภาษีของสิงคโปร์

1.2.1 การทำธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อและขายสินค้าและบริการที่ใช้ระบบเงินตราเสมือนจริง

โดยทั่วไปธุรกิจที่ยอมรับในระบบเงินตราเสมือนจริงสำหรับสินค้าหรือบริการ จะต้องบันทึกการขายไว้ตามมูลค่าตลาดทั่วไปของสินค้าและบริการในหน่วยเงินดอลลาร์สิงคโปร์ เช่น ธุรกิจซึ่งจ่ายค่าสินค้าและบริการโดยใช้เงินตราเสมือนจริงจะต้องบันทึกการซื้อตามมูลค่าตลาดทั่วไปของ

สินค้าและบริการในหน่วยเงินดอลลาร์สิงคโปร์

หากมูลค่าตลาดทั่วไปของสินค้าและบริการนั้นไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนในหน่วยเงินดอลลาร์สิงคโปร์ จะไม่รวมอยู่ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังเช่น สินค้าและบริการที่ซื้อด้วยเงินตราเสมือนจริงนอกประเทศสิงคโปร์จะไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม การใช้สกุลเงินเสมือนจริงซื้อสินค้าหรือบริการเสมือนจริง ภายในเกมไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม จนกว่าจะมีการแลกเปลี่ยนเป็นเงินจริง หรือสินค้าและบริการ

1.2.2 การทำธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อและขายเงินตราเสมือนจริง

ธุรกิจการซื้อและขายเงินตราเสมือนจริงที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในผลประโยชน์ที่ได้มาจากการค้าขายในระบบเงินตราเสมือนจริง ผลประโยชน์ที่ได้โดยการทำธุรกิจซึ่งเป็นของตนเอง และการค้าขายเงินตราเสมือนจริงในการแลกเปลี่ยนเป็นเงินต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เว้นแต่การขายที่ทำกับบุคคลนอกประเทศสิงคโปร์

แต่ถ้าทำหน้าที่เป็นตัวแทนให้กับบุคคลอื่น เมื่อขายสกุลเงินเสมือนจริงจะต้องเรียกเก็บ ภาษีมูลค่าเพิ่มตามค่าธรรมเนียมที่ได้รับยกเว้นในกรณีที่ทำให้บริการจะถูกส่งไปยังบุคคลนอกประเทศสิงคโปร์

ธุรกิจซึ่งขายเงินตราเสมือนจริงสำหรับการลงทุนระยะยาวและอาจได้รับกำไรจากการขายเงินตราเสมือนจริงเหล่านั้น โดยที่การลงทุนระยะยาวไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากการขายในสิงคโปร์ รายได้ซึ่งมาจากการขายเงินตราเสมือนจริงเหล่านั้นจึงไม่ต้องเสียภาษี

แม้ว่าผลประโยชน์จากการขายเงินตราเสมือนจริงคือการขายและกำไรขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและโอกาสในแต่ละกรณี มีหลายปัจจัย ความบ่อยครั้งในการทำธุรกรรม และช่วงเวลาที่เข้าถือครองจะใช้พิจารณาและตัดสินใจว่า กำไรที่ได้รับจะเสียภาษีหรือไม่

2. ปัญหาทางกฎหมายในการนำบิทคอยน์มาใช้ในการทำธุรกรรมออนไลน์

2.1 ปัญหาที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน

การฟอกเงิน ถือเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของชาติ เนื่องจากการนำเงินที่ผิดกฎหมายเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ และอาชญากรสามารถนำออกไปใช้ประโยชน์เพื่อต่อยอดการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ อันกระทบต่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของประชาชนในสังคมได้ เนื่องจากการใช้ บิทคอยน์เกิดขึ้นระหว่างผู้ใช้โดยตรง ไม่มีการระบุตัวตน และไม่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของสถาบันการเงินใด ๆ ดังนั้น มิฉะนั้นจึงสามารถใช้บิทคอยน์เพื่อเป็นช่องทางในการฟอกเงิน หรือหลีกเลี่ยงภาษีในการขายสินค้า และบริการ

คดี UNITED STATES OF AMERICA v. ROBERT M. FAIELLA, CHARLIE SHREM

หรือที่รู้จักในนาม “BTCKing” ผู้ก่อตั้งบริษัท BitInstant ซึ่งเป็นเว็บไซต์รับแลกเปลี่ยนสกุลเงินบิทคอยน์ และ CHARLIE SHREM

จากเดือนธันวาคม ค.ศ. 2011 ถึงเดือนตุลาคม ค.ศ. 2012 โดยประมาณ ROBERT M. FAIELLA หรือที่รู้จักในนาม BTCKing จำเลยดำเนินการปิดบังการแลกเปลี่ยนบิทคอยน์บนเว็บไซต์ที่ผิดกฎหมาย ที่รู้จักกันในนาม SILK ROAD เป็นตลาดสินค้าไม่ระบุชื่อสำหรับยาที่ผิดกฎหมาย ดำเนินการภายใต้ชื่อผู้ใช้ “BTCKing” FAIELLA ในการขายบิทคอยน์ โดยในเวลาที่ได้รับคำสั่งจากผู้ใช้นเว็บไซต์ SILK ROAD เกี่ยวกับบิทคอยน์ FAIELLA จะส่งคำสั่งผ่านบริษัทที่มีฐานะปฏิบัติการอยู่ในรัฐนิวยอร์ก บริษัทได้ให้อำนาจลูกค้าเพื่อแลกเปลี่ยนเงินสดสำหรับการไม่ระบุนามในบิทคอยน์ โดยไม่มีข้อมูลการระบุตัวตนของบุคคลแต่อย่างใด ให้ชำระค่าธรรมเนียมสำหรับบริการนี้ FAIELLA ได้รับบิทคอยน์มาจากบริษัท และจากนั้นได้ขายบิทคอยน์ไปยังผู้ใช้ เว็บไซต์ SILK ROAD

เพื่อเพิ่มราคาโดยเป็นการดำเนินการธุรกิจนำส่งเงินโดยไม่มีใบอนุญาต

จากประมาณเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2011 ถึงเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2013 เมื่อบริษัทยุติการดำเนินการ CHARLIE SHREM จำเลยเป็นผู้บริหารสูงสุดของบริษัท ยังให้ความร่วมมือต่อบริษัท ที่อยู่ในความรับผิดชอบในการรับประกันว่าจะให้ความร่วมมือกับหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-money laundering) หรือ AML เหนือหน้าที่ที่มีต่อบริษัท

ข้อเท็จจริงไม่เพียงยืนยันว่า SHREM ตระหนักว่า SILK ROAD เป็นเว็บไซต์ลักลอบค้ายาเสพติด และ FAIELLA ได้ดำเนินการบริการแลกเปลี่ยนบิทคอยน์เหล่านั้น SHREM รู้เป็นอย่างดีและให้ความช่วยเหลือ FAIELLA ในการจัดการดำเนินการของ FAIELLA ผ่านบริษัท บริษัทได้รับรายได้จากธุรกิจของ FAIELLA มากมาย และไม่เพียงแต่ SHREM ได้รู้และอนุญาตให้ FAIELLA ใช้บริการของบริษัทเพื่อซื้อขายบิทคอยน์สำหรับลูกค้าที่ทำการซื้อขายกับ FAIELLA เพื่อนำบิทคอยน์ไปใช้ในการซื้อสินค้าที่ผิดกฎหมายบนเว็บไซต์ SILK ROAD และ SHREM ได้ดำเนินการทำธุรกรรมของ FAIELLA เป็นส่วนตัว และ SHREM ยังได้ให้ส่วนลดราคาให้กับ FAIELLA ดังนั้น SHREM จึงบกพร่องโดยเจตนาที่จะส่งรายงานอันมีพิรุณเกี่ยวกับ FAIELLA และจงใจช่วยเหลือ FAIELLA หลีกเลี่ยงการบังคับของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่บริษัทเข้าร่วมแม้ว่างานของ SHREM จะบีบบังคับให้ SHREM ต้องทำงานอย่างถูกกฎหมาย การทำงานร่วมกันของ SHREM และ FAIELLA ถูกแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดสำหรับบิทคอยน์มากกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับมูลค่าของผู้ใช้ SILK ROAD ดังนั้นพวกเขาสามารถสร้างการซื้อที่ผิดกฎหมายบน SILK ROAD ได้

SHREM และ FAIELLA หลังจากบริษัทได้ปิดตัวลง ยังได้รับการจ่ายเงินเป็นบิทคอยน์ในช่วง

ท้ายปี ค.ศ. 2012 FAIELLA ปิดบริการแลกเปลี่ยนบิทคอยน์ที่ผิดกฎหมายบน SILK ROADชั่วคราว อย่างไรก็ตาม FAIELLA ได้ดำเนินการใน SILK ROAD ต่อไป และในเดือนเมษายน ค.ศ. 2013 โดยปราศจากความช่วยเหลือของบริษัท และดำเนินการแลกเปลี่ยนต่อไปกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อสัปดาห์จนกระทั่งเว็บไซต์ SILK ROAD ได้ปิดตัวลงโดยการบังคับใช้กฎหมายในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2013

ปัญหาที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน การดำเนินการธุรกิจนำส่งเงินโดยไม่มีใบอนุญาต กล่าวคือ ทั้งโรเบิร์ต ไฟเอลลา และชาร์ลี เซริม ได้ขายเงินมูลค่ามากกว่า 1 ล้านบิทคอยน์ให้กับพ่อค้ายาเสพติดบนเว็บไซต์ Silk Road ซึ่งเป็นสถานที่ซื้อขายยาเสพติดขนาดใหญ่บนอินเทอร์เน็ตและเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากกระบวนการแลกเปลี่ยนนั้น และบิทคอยน์ถูกใช้เพื่อฟอกเงิน และทำให้ธุรกิจผิดกฎหมายเติบโต รวมถึงมีการจัดการแลกเปลี่ยนเงินตราโดยไม่ได้รับอนุญาต

2.2 ปัญหาในการเป็นช่องทางเติบโตของตลาดมืด

บิทคอยน์ได้รับความนิยมในการใช้ซื้อสินค้าที่ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด หรือกรณีผู้ค้าปิ่นออนไลน์ใช้บิทคอยน์ในการขายอาวุธ โดยไม่ต้องตรวจสอบประวัติ หลายเว็บไซต์ที่ขายอาวุธปิ่นรับการชำระเงินด้วยบิทคอยน์ส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะที่เรียกว่า Deep Web หรือเว็บไซต์ที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านทาง Tor เบราร์เซอร์พิเศษที่ปกปิดตัวตนของผู้ใช้ จากการศึกษาตลาดมืดออนไลน์พบว่า การซื้อปิ่นด้วยบิทคอยน์จะไม่มีเอกสารดิจิทัลเป็นหลักฐานไว้เบื้องหลัง ทำให้ยากลำบากยิ่งขึ้นในการมองหาตัวตนของผู้ทำธุรกรรมเว็บไซต์ “The Armory” ตัวแทนจำหน่าย อาวุธปิ่นขายกระสุนปืน และวัตถุระเบิดออนไลน์ แนะนำว่าเป็นตลาดที่ไม่ระบุชื่อ ที่สามารถซื้อและขายปิ่น โดยไม่เปิดเผยว่าผู้ใช้คือใคร ปกป้องตัวตนทุกชั้นตอนของกระบวนการจากการเชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์นี้

เพื่อการซื้อสินค้า ล่าสุดในเดือนสิงหาคม ค.ศ.2013 “The Armory” ได้ปิดตัวลง แต่อีกหลายตัวแทนที่จำหน่ายปิ่นออนไลน์ยังคงมีการดำเนินงานต่อไป เช่น BitcoinGunParts.com

คดี UNITED STATES OF AMERICA v. ROSS WILLIAM ULBRICHT

หรือที่รู้จักในนาม “Dread Pirate Roberts” “DPR1” “Silk Road”

จากประมาณเดือนมกราคม ค.ศ. 2011 ถึงประมาณเดือนกันยายน ค.ศ. 2013 ในเขตทางใต้ของรัฐนิวยอร์กและที่อื่น ROSS WILLIAM ULBRICHT หรือที่รู้จักในนาม “Dread Pirate Roberts” หรือ “DPR1” หรือ “Silk Road” จำเลยหรือในนามอื่นที่รู้จักหรือไม่รู้จัก เจตนาและรวมกลุ่ม สมรู้ร่วมคิด ร่วมมือกัน และตกลงร่วมกันกับผู้อื่นเพื่อฝ่าฝืนกฎหมายยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา สมรู้ร่วมคิดเจาะเข้าไปโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยผิดกฎหมายและสมรู้ร่วมคิดในการฟอกเงิน

ในการสร้างเว็บไซต์ SILK ROAD นี้ ROSS WILLIAM ULBRICHT มีเจตนาเริ่มก่อตั้งตลาดสินค้าอาชญากรรมออนไลน์นอกขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายหรือการควบคุมของรัฐบาล ULBRICHT ได้หาทางทำให้บรรลุผลนี้โดยการกระทำการโดยไม่ระบุชื่อบน SILK ROAD ใน 2 ประการ คือ

ประการแรก ULBRICHT จัดทำปฏิบัติการของ SILK ROAD ที่รู้จักกันในชื่อ The Onion Router หรือเครือข่าย TOR เครือข่ายพิเศษบนอินเทอร์เน็ตที่ถูกออกแบบเพื่อทำสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติ เพื่อการเข้าถึงเว็บไซต์บนเครือข่าย

ประการที่สอง ULBRICHT เรียกร้องให้การทำธุรกรรมทั้งหมดบน SILK ROAD ต้องจ่ายด้วยบิทคอยน์ ที่เป็นเงินตราอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกออกแบบมาให้ไม่สามารถระบุตัวตน

ปัญหาในการเป็นช่องทางเติบโตของตลาดมืด ในคดีนี้ กล่าวคือ เว็บไซต์ Silk Road เป็นตลาดมืดที่ใช้บิทคอยน์ซื้อขายยาเสพติดรวมถึงรับจ้างก่อ

อาชญากรรมหลายชนิด เช่น การรับจ้างฆ่าคน การ แลกอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ เว็บไซต์ยังมี คู่มือสอนการแฮกตู้กดเงินสดอัตโนมัติ รายการ ติดต่อเส้นสายในตลาดมืดและนักทำธนบัตร หรือ เหยี่ยวปลอม และการจ้างมือปืน

2.3 ปัญหาด้านความปลอดภัย หรือ ความเสี่ยงในตัวเอง

แม้ว่าการใช้ บิทคอยน์จะสะดวก รวดเร็ว และได้รับความนิยมมากขึ้น แต่สกุลเงินเสมือนจริง ที่ไม่มีตัวตนนี้ ก็ยังมีจุดอ่อนด้านความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็น การเผชิญกับภัยคุกคามจากไวรัส คอมพิวเตอร์ที่อาจทำให้ บิทคอยน์สูญหายได้ นัก วิจัยด้านการรักษาความปลอดภัย คอมพิวเตอร์ค้น พบ มัลแวร์ ที่เรียกว่า “Infostealer.Coinbit” ที่ ถูก ออกแบบมาเพื่อ ขโมย บิทคอยน์จาก กระเป๋า บิท คอยน์และโอนไปยัง เซิร์ฟเวอร์ในประเทศโปแลนด์ ปัญหาของกระบวนการทำธุรกรรม หรือปัญหาการ โจรกรรม บิทคอยน์ซึ่งทำให้เว็บไซต์รับแลก บิทคอยน์เป็นเงินจริงบางแห่งต้องปิดตัวลง

คดี GREGORY GREENE v. MT.GOX INC., a Delaware corporation, MT.GOX KK บริษัทสัญชาติญี่ปุ่น (Technica, A., เว็บไซต์)

Mt. Gox อ้างว่าเป็นหน่วยแลกเปลี่ยนบิทคอยน์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก เป็นตลาดแลกเปลี่ยนดิจิทัลที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งบุคคลสามารถซื้อและขายบิทคอยน์ และยังแลกเปลี่ยนบิทคอยน์เป็นเงินตราโดยทั่วไป Mt. Gox ยังกลายมาเป็นหนึ่งในกระเป๋าเงินดิจิทัลที่ใหญ่ที่สุด โดยผู้ใช้สามารถที่จะฝากและเก็บรักษา บิทคอยน์ของผู้ใช้ และตั้งรหัสผ่าน ซึ่งจำเป็นต่อการ เข้าถึงระบบของ Mt. Gox

ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.2014 Mt. Gox ระวังการเบิกถอนทั้งหมดจากเว็บไซต์เพราะคาด ว่ามีบิทคอยน์ในระบบคอมพิวเตอร์ ต่อมาได้มีรายงาน เปิดเผยข้อเท็จจริงซึ่งเรียกว่า “computer bug” ทำให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อระบบ Mt.Gox อาจ เพราะระบบรักษาความปลอดภัยที่มีมานานหลาย ปี เป็นผลให้เกิดการสูญหายเงินหลายล้านดอลลาร์

ไปที่ละน้อยจากผู้ใช้บิทคอยน์ หลังจากที่เขาได้เห็น แพร่ ราคาของบิทคอยน์ได้ร่วงลง สร้างกระแสด้าน ลบซึ่งมีผลให้เกือบมีการปิดอุตสาหกรรม และปล่อยให้ผู้ใช้ของ Mt.Gox ไม่สามารถที่จะซื้อขายบิทคอยน์และเกิดการตัดราคาก่อนที่จะตลาดจะตกลงไปอย่างต่อเนื่อง

ผลกระทบจากความเสียหายทั้งหลาย ทะลุ ผ่านระบบรักษาความปลอดภัยและถูกเปิดเผยว่า Mt. Gox รู้ถึงความผิดพลาดแต่ไม่จัดให้มีระดับ ความปลอดภัยที่เหมาะสมตามที่ผู้ใช้ได้จ่ายเงินไป ยิ่งกว่านั้น ดังที่คาดไว้ว่าระบบรักษาความปลอดภัย ที่ถูกเจาะนั้นทำให้ Mt. Gox พร้อมทั้งจะปิดการให้ บริการ ซึ่งเป็นผลให้เกิดการสูญเสียชีวิตเงินหลายล้าน ดอลลาร์ของผู้ใช้บิทคอยน์ Greene เป็นหนึ่งใน บรรดาลูกค้าที่ถือครองบิทคอยน์ซึ่งถูกเก็บรักษา โดย Mt. Gox ซึ่งเป็นผู้สูญเสียชีวิตเงินจาก การจัดการ ของ Mt. Gox ดังนั้น Greene จึงยื่นคำร้องในนาม ของตัวเองและคนอื่นที่ได้รับผลกระทบคล้าย ๆ กัน ไม่ว่าจะ เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับระบบเงินและความไม่ ยุติธรรมของ Mt. Gox

ดังนั้น Mt.Gox จึงเป็นหนึ่งในแหล่งลงทุน แหล่งใหม่ มีความเสี่ยงสูง มีความผันผวนสูง และ กำไรสูงเป็นเท่าตัวตามมา ผู้ลงทุนบางกลุ่มลงทุน กับเงินฝากดอกเบี้ยธนาคาร ธนบัตร ตราสารนี้ หรือ หุ้น แต่เมื่อเห็นผลตอบแทนที่ได้จาก Mt.Gox ก็เข้าร่วมอย่างไม่ทันคิดถึงหลักประกันความเสียหาย ซึ่ง การใช้บิทคอยน์เป็นเหมือนเงินหลักลอยที่ถูกสมมุติ ขึ้น มีแต่ตัวเลขที่ถูกบันทึกไว้ในระบบดิจิทัลที่ถูก เปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่งนั่นก็นับว่าเป็นความเสี่ยง อย่างมหาศาลเมื่อเทียบกับการฝากเงินกับธนาคาร ในขณะที่การลงทุนกับบิทคอยน์จะชักชวนให้ผู้ใช้มี ความรู้แสวงหาหนทางและรอคอยวันที่จะเก็บเกี่ยว ผลตอบแทนออกมา ดังที่เกิดขึ้นกับ Mt.Gox ท้ายที่สุดแล้วผู้ที่แบกรับความเสี่ยงไม่ใช่ผู้เปิดให้บริการ แต่เป็นผู้บริโภคที่ต้องแบกรับความเสี่ยงจากความเสียหายที่เกิดขึ้น

คดีนี้จะเห็นได้ว่า มีปัญหาด้านความ

ปลอดภัยที่มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ไม่ปลอดภัยเหมือนกับธนาคารโดยทั่วไป โดยที่ Mt. Gox เป็นตลาดซื้อขาย Bitcoin รายใหญ่ที่สุดในโลก มีเงินหายไปจากระบบจนต้องปิดกิจการล้มละลายไป และยังไม่มีการเปิดเผยรายละเอียดที่แน่นอนว่าสาเหตุเกิดจากอะไรที่สร้างความเสียหายให้กับผู้ใช้งานผ่านระบบ ทำให้ผู้ทำธุรกรรมผ่านบริษัท Mt. Gox ที่มีเงินค้างอยู่ในระบบจำนวนมาก ไม่สามารถเบิกถอนได้และอาจจะไม่ได้รับเงินคืน

2.4 ปัญหาการพนัน

สถานการณ์ที่เปิดเผยว่าบัญชีการเล่นการพนันออนไลน์เกือบครึ่งหนึ่งเป็นการทำธุรกรรมด้วยบิทคอยน์เกือบทั้งหมด เว็บไซต์อื่นที่มีการเปิดให้เล่นการพนันออนไลน์ด้วยบิทคอยน์ เช่น เว็บไซต์ <https://casinobum.com> โดยผู้เล่นไม่ต้องระบุชื่อในการเล่นการพนัน

ลักษณะประการหนึ่งที่น่าจะทำให้มีการเล่นพนันทางอินเทอร์เน็ตเนื่องจากการที่ผู้ใช้บริการหรือผู้เล่นพนันสามารถปิดตัวตนของตนได้ ปัญหาเรื่องการพนันผ่านทางอินเทอร์เน็ตนั้นยากแก่การตรวจสอบและควบคุม เนื่องจากลักษณะการพนันทางอินเทอร์เน็ตกระทำโดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้ผู้เล่นเข้าใช้บริการเล่นการพนันทางอินเทอร์เน็ตได้โดยง่ายไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในโลก ซึ่งแม้กฎหมายของประเทศนั้นจะกำหนดให้การพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย หากแอบลักลอบกระทำการฝ่าฝืนพนันทางอินเทอร์เน็ต ก็จะไม่สามารถควบคุมหรือตรวจสอบได้ สกุลเงินบิทคอยน์เป็นสกุลเงินที่สมบูรณ์แบบสำหรับคาสีโนออนไลน์และนักพนันเพราะว่าบิทคอยน์ไม่ได้เป็นของส่วนกลาง ดังนั้นรัฐบาลจึงไม่มีอำนาจในการควบคุม หรือเก็บภาษีได้ เนื่องจากรัฐจะควบคุมเงินที่อนุญาตให้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายและรัฐบาลสามารถพึ่งพาธนาคารใหญ่เพื่อจำกัดการไหลเวียนของสกุลเงิน ดังนั้นบิทคอยน์จึงได้รับความนิยมในการเล่นการพนัน รูปแบบเกมพนันออนไลน์ เช่น ประเภทเกมพนันทาย

ผลกีฬา ประเภทเกมพนันตัวเลข และประเภทเกมพนันแบบในคาสีโน นักเล่นพนันจำนวนมากไม่ต้องการให้งานอดิเรกจากการเล่นการพนันแสดงในรายละเอียดการเงินของธนาคาร และ บิทคอยน์ก็ได้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ ผู้ที่เข้ามาเล่นคาสีโนออนไลน์ที่หลากหลายจากทั่วโลกใช้เพียงหนึ่งสกุลเงินทางอินเทอร์เน็ตก็สามารถเล่นได้ทั่วโลก และยังสามารถใช้เป็นวิธีการฟอกเงินได้อีกด้วย

3. กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย

3.1 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้ให้คำนิยามของคำว่า “ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” ไว้ก็ตามซึ่งทำให้คำนี้มีความหมายที่กว้างครอบคลุมถึงธุรกิจทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง อาทิ การให้บริการออกใบรับรอง การให้บริการเกี่ยวกับการรับรองเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือการให้บริการเว็บไซต์ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะต้องมีการทำกับดูแลธุรกิจทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 32 วรรคแรก ได้กำหนดให้การตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามความในมาตรานี้สามารถทำได้ต่อเมื่อเข้าเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 3 กรณี ดังนี้ (ก) รักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ (ข) เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความเชื่อถือและการยอมรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (ค) ป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน การใช้บิทคอยน์จึงยังไม่มีผลชัดเจนว่าอาจเป็นธุรกิจที่เข้าเงื่อนไขการกำกับดูแลตามพระราชกฤษฎีกาฯ นี้ อย่างไรก็ตาม

3.2 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551

การประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาฯ นี้ ซึ่งกำหนดประเภทของธุรกิจที่ต้องขออนุญาตก่อนให้บริการ แบ่งเป็น (1) บัญชี ก ธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ (2) บัญชี ข ธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ และ (3) บัญชี ค ธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ การทำธุรกรรมผ่านบิตคอยน์ในการซื้อสินค้าหรือบริการผ่านธุรกรรมออนไลน์จึงมีลักษณะคล้ายกับธุรกิจเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่อาจมีลักษณะเป็นธุรกิจตามบัญชี ข หรือบัญชี ค ซึ่งในทางปฏิบัติการประกอบธุรกิจตามบัญชี ข หรือบัญชี ค จะต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ และต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการจึงจะประกอบธุรกิจได้

บทสรุป

กระแสของบิตคอยน์ เป็นที่สนใจของสังคมมากขึ้น จากการที่เงินเสมือนจริง (Virtual Money) ในรูปแบบดิจิทัล (Crypto Currency) นี้ สามารถที่จะนำไปใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ รวมถึงเงินตราที่เป็นของจริงได้ ทำให้ปริมาณการใช้บิตคอยน์ในการทำธุรกรรมมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น จำนวนร้านค้าที่ยอมรับบิตคอยน์ในฐานะสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการซึ่งขยายวงจากการนิยมใช้บิตคอยน์ ในการซื้อสินค้าในเกมออนไลน์ในช่วงเริ่มแรกมาสู่ร้านค้าประเภท E-Commerce ร้านอาหารประเภท Quick Service Restaurants และการชำระค่าเทอมของสถานศึกษาบางแห่งในต่างประเทศ ขณะที่ในปัจจุบันก็เริ่มมีผู้ให้บริการ Bitcoin ATMs ในบางประเทศแล้ว อาทิ สหรัฐอเมริกาและแคนาดา

แม้บิตคอยน์จะเริ่มต้นจากแนวคิดที่ดีซึ่งต้องการลดอุปสรรคและต้นทุนในการทำธุรกรรมทางการเงินอันจะช่วยส่งเสริมกิจกรรมการค้าผ่านทางออนไลน์มากขึ้นในยุคดิจิทัลไร้พรมแดน แต่ต้องยอมรับว่ากลไกนี้ยังต้องการการพิสูจน์ในหลายประเด็นเนื่องจากบิตคอยน์ การขาดการยอมรับในแง่ของกฎหมายและการควบคุมธุรกรรมโดยกติกามาตรฐานก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้สนใจที่จะเข้ามาใช้เงินเสมือนจริงอย่างบิตคอยน์ จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบความเชื่อมั่นต่อมูลค่าของบิตคอยน์ รวมถึงประเด็นความเสี่ยงด้านความปลอดภัย เนื่องจากบิตคอยน์เป็น “เงินเสมือนจริง” ในโลกดิจิทัล และไม่มีตัวตนจริง ส่งผลให้การเก็บรักษาอาจจะเผชิญกับภัยคุกคามในโลกไซเบอร์ไม่ว่าจะเป็นการถูกแฮคเกอร์โจรกรรมข้อมูล รวมทั้งภัยคุกคามจากไวรัสคอมพิวเตอร์ ความเสี่ยงที่อาจจะถูกใช้เป็นช่องทางการฟอกเงิน โดยการที่ลักษณะเฉพาะของผู้ถือ Bitcoin Wallet จะไม่มีการตรวจสอบ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานในการควบคุมส่งผลให้มีจรรยาบรรณที่ใช้เป็นช่องทางในการใช้บิตคอยน์เพื่อฟอกเงิน หรือใช้เป็นเครื่องมือในการหลีกเลี่ยงภาษีจากการขายสินค้าและบริการได้ และไม่มี การยอมรับให้สามารถใช้จ่ายชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ดังนั้นแล้วสำหรับผู้บริโภคที่ต้องการใช้นวัตกรรมใหม่นี้คงต้องศึกษาผลดีผลเสียและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วนเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคในการชั่งน้ำหนักและเพิ่มความระมัดระวังในการใช้งานเงินเสมือนจริงหรือบิตคอยน์นี้

หากกำหนดให้บิตคอยน์เป็นสิ่งผิดกฎหมายย่อมจะยากแก่การควบคุมตรวจสอบ เนื่องจากคุณสมบัติของบิตคอยน์ไม่ระบุตัวตนของผู้ใช้สามารถเปลี่ยนมือได้ง่าย และยากต่อการตรวจสอบซึ่งหากมีการลักลอบทำธุรกรรมก็ไม่สามารถรู้ได้ ดังนั้น จึงควรให้การทำธุรกรรมบิตคอยน์เป็นธุรกรรมที่เปิดเผย เพื่อจะได้กำหนดนโยบายและมาตรการในการควบคุมดูแลที่เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงหลักการ

1.1 ควรกำหนดให้เว็บไซต์ที่ยอมรับการทำธุรกรรมด้วยบิทคอยน์ในการซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านเว็บไซต์ จะต้องขออนุญาตในการประกอบธุรกิจ รวมถึงธุรกิจที่ยอมรับบิทคอยน์ในการซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยไม่ผ่านเว็บไซต์ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี และการบังคับใช้กฎหมาย

1.2 ควรกำหนดให้การทำธุรกรรมบิทคอยน์อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสถาบันการเงินและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

1.3 ควรกำหนดให้หน่วยงานเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการกระทำความผิดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มีอำนาจในการควบคุมดูแลและตรวจสอบการทำธุรกรรมด้วยบิทคอยน์

1.4 ควรกำหนดให้หน่วยงานที่รับแลกเปลี่ยนบิทคอยน์เป็นเงินจริง หรือเงินจริงแลกเปลี่ยนเป็นบิทคอยน์ รวมถึงบริการรับแลกเปลี่ยนผ่านเครื่องกดเงินอัตโนมัติ จะต้องเป็นสถาบันการเงินเท่านั้น

1.5 ควรกำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินการตามกฎหมาย เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องให้ความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบการภายใต้การกำกับดูแลของตนปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงให้ หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์

1.6 ควรกำหนดให้หน่วยงานอื่น อาทิ กรมการปกครอง กรมศุลกากร และกรมสรรพากร

ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการตรวจสอบบุคคล หรือเส้นทางของทรัพย์สินและเงินที่อาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิด เมื่อได้รับการร้องขอจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ/หรือหน่วยงานปราบปรามอาชญากรรมอื่น อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เป็นต้น

1.7 ควรกำหนดให้การใช้บิทคอยน์ในการเล่นเกมนิรูปแบบต่างๆ เช่น การพนัน เป็นสิ่งผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันการฟอกเงินผ่านการเล่นเกมพนัน

2. ข้อเสนอแนะเชิงมาตรการ

2.1 แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 โดยปรับแก้คำนิยามคำว่า “ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” ให้รวมถึงธุรกิจการแลกเปลี่ยนเงินตราด้วยวิธีบิทคอยน์ และธุรกิจที่รับชำระเงินด้วยวิธีบิทคอยน์

2.2 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้ธุรกิจการแลกเปลี่ยนเงินตราด้วยวิธีบิทคอยน์ และธุรกิจที่รับชำระเงินด้วยวิธีบิทคอยน์ เป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้บัญชี ข และบัญชี ค ที่ต้องขอขึ้นทะเบียนและต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ

2.3 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้การทำธุรกรรมออนไลน์ด้วยบิทคอยน์โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นฐานความผิดการฟอกเงิน โดยให้อำนาจสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน วางหลักเกณฑ์และกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งรับรายงานการทำธุรกรรมจากสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเพื่อควบคุมและตรวจสอบ ดังต่อไปนี้

(1) รับรายงานและแจ้งการตอบรับเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น อาทิ บิทคอยน์

(2) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมบิทคอยน์เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือกฎหมายอื่น

(3) รวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา รายงานการทำธุรกรรมบิทคอยน์รวมทั้งการรับรายงานหรือข้อมูลวิเคราะห์ และประมวลผลการรายงานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กันตภณ ศรีชาติ. (2556). เงินเสมือน (Virtual Currency) ต่างจากเงินจริงอย่างไร. *กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/jangsibia/20130820/523725.html>.
- ฉัตรปวีณ์ ตรีชัชวาลวงศ์ (2557). *Bitcoin เงินสกุลใหม่ในโลกไซเบอร์ที่ไทยไม่ยอมรับ*. [weekly c3]. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยุโทรทัศน์อสมท.
- พัชชา ทรัพย์เจริญ. (2013). *บิทคอยน์ (Bitcoin) และคาสีโนออนไลน์เป็นคู่ที่สมบูรณ์แบบที่สุด*. สืบค้นจาก www.onlinecasinoarchives.in.th/สังคม/2013/07/02/บิทคอยน์-bitcoin-และ-คาสีโนออนไลน์/.
- Bitcoin: สกุลเงินดิจิทัลแบบใหม่ที่น่าจับตามอง. (2557). *ฐานเศรษฐกิจ*. สืบค้นจาก http://www.thanonline.com/index.php?option=com_content&view=article&id=222248:-bitcoin-catid=176:2009-06-25-09-26-02&Itemid=524#.VFd0Jvm UeSo.
- Bitcoin Co. Ltd.* (2013). *Trading suspended due to Bank of Thailand advisement*. Retrieved from <https://Bitcoin.co.th/trading-suspended-due-to-bank-of-thailand-advisement/?lang=th>.
- Columbia University. (2013). *UNITED STATES of AMERICA v. ROSS WILLIAM ULBRICHT*. Retrieved from <https://www.cs.columbia.edu/~smb/UlbrichtCriminalComplaint.pdf>.
- Financial Crimes Enforcement Network. (2013). *Application of FinCEN's regulations to persons administering, exchanging, or using virtual currencies*. Retrieved from http://www.fincen.gov/statutes_regs/guidance/html/FIN-2013-G001.html.
- Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS). (2014). *Income Tax Treatment of Virtual Currencies*. Retrieved from <http://www.iras.gov.sg/irasHome/page04.aspx?id=15471>.
- Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS). (2014). *Sale of virtual currency*. Retrieved from http://www.iras.gov.sg/irasHome/page04.aspx?id=2276#sale_of_virtual_currency.
- Monetary Authority of Singapore (MAS). (2014). *MAS to Regulate Virtual Currency Intermediaries for Money Laundering and Terrorist Financing Risks*. Retrieved from <http://www.mas.gov.sg/news-and-publications/press-releases/2014/mas-to-regulate-virtual-currency-intermediaries-for-money-Laundering-and-terrorist-financing-risks.aspx>.

Technica, A. (2014). *Greene v. Mt Gox*. Retrieved from <http://www.scribd.com/doc/209823896/Greene-v-MtG>.

The United States Attorney's Office Southern District of New York. (2014). *UNITED STATES of AMERICA v. ROBERT M. FAIELLA, CHARLIE SHREM*. Retrieved from <http://www.justice.gov/usao/nys/pressreleases/January14/SchremFaiellaChargesPR.php>.